

Nr 478

Av herrar **Jönsson** i Ingemarsgården och **Mundebo**, *om avdrag vid beskattningen för periodiskt understöd till studerande samt för amortering av studieskulder.*

Frågan om de periodiska understöden och studiekostnadernas behandling i beskattningshänseende har vid flera tidigare tillfällen behandlats i riksdagen. I en motion till föregående års riksdag föreslog vi att riksdagen måtte anhålla om förslag dels rörande avdragsrätt vid beskattningen för periodiskt understöd till studerande, dels om utredning och förslag angående studiekostnadernas behandling. Vi anförde då bl. a. följande synpunkter, till vilka sju av utskottets ledamöter i huvudsak anslöt sig i en reservation till betänkandet.

Riksdagen har vid flera tillfällen under 1950- och 1960-talen givit uttryck för att periodiskt understöd till annans undervisning, utbildning eller uppfostran bör ge rätt till avdrag för givaren och skatteplikt för mottagaren. På grundval av förefintligt utredningsmaterial bör det vara möjligt att skyndsamt genomföra en sådan reform. Utgivandet av periodiskt understöd minskar givetvis givarens skatteförmåga, medan för mottagaren en motsvarande förbättring av skatteförmågan inträder. Vår inställning är att skatteförmågeprincipen bör vara utslagsgivande för skatteplikt respektive avdragsrätt för periodiskt understöd om inte andra skäl med betydande styrka talar emot en sådan lösning. Sådana skäl föreligger, enligt vår mening, när det gäller periodiskt understöd i fall där givare och mottagare lever i gemensamt hushåll. I fråga om periodiskt understöd till annans undervisning eller uppfostran föreligger däremot inte skäl att frångå skatteförmågeprincipen.

Det är dessutom stötande att avdrag medges för periodiskt understöd till person som går sysslolös men ej till studerande. Avsaknaden av avdragsrätt i fall där mottagaren studerar torde sakna stöd i allmänhetens rättsuppfattning. Enligt studiemedelssystemet skall erhållet periodiskt understöd räknas som inkomst vid bedömning av om inkomstprövade tillägg skall utgå. Detta förstärker ytterligare skälen för avdragsrätt för givaren.

När bevillningsutskottet under 1965 och 1966 års riksdagar yttrade sig över motioner med krav om avdragsrätt för periodiskt understöd till studerande anförde utskottet endast att utskottet inte ansåg det rimligt att jämsides med den avsevärda utgiftsökning som 1964 års studiesociala reform medfört för staten införa en avdragsrätt för periodiskt understöd till studerande, eftersom detta skulle innebära ett visst skattebortfall. Enligt vår

uppfattning är det viktigt att ett mera principiellt synsätt anlägges på detta rättvisekrav. Utskottet har tyvärr inte gått in härpå.

Starka skäl talar även för att studiekostnader i övrigt, främst amortering av studieskuld, bör beaktas vid beskattningen. Också denna frågeställning har aktualiserats vid flera tillfällen. 1961 års riksdag beslöt om ett system med avskrivning med en fjärdedel av vissa studielån. Avskrivningsförfarandet motiverades bl. a. som ett alternativ till avdragsrätt för amortering av studieskuld, varom förslag framlagts av 1950 års skattelagssakkunniga. Genom det av riksdagen år 1964 beslutade nya studiesociala systemet slopades avskrivningsförfarandet. De med studiekostnader sammanhängande beskattningsfrågorna kvarstår därför olösta.

Från fackligt håll har poängterats att införande av möjligheter till avdrag för studieskuld skulle ge en skatteutjämning. Nuvarande system innebär nämligen att studerande i regel inte får nytta av ortsavdrag under studietiden. Detta skulle kunna kompenseras av avdragsmöjligheter för studieskuldsmorteringar i ett senare skede, när den progressiva beskattningen börjat påverka vederbörandes inkomster. Vi anser att detta resonemang förtjänar att övervägas.

Ett undantag från beskattning av amortering av studieskulder torde förutsetta ett schablonsystem. Det avdragsgilla beloppet kan begränsas till ett maximerat schablonavdrag under ett begränsat antal år efter det vederbörande trätt ut i förvärvslivet.

I den tidigare nämnda reservationen till bevillningsutskottets betänkande framhölls att frågan om studiekostnadernas behandling i skattehänseende innesluter flera detaljproblem som för sin tekniska lösning kräver viss fortsatt utredning. Någon sådan utredning har emellertid ännu inte utförts. Vi anser att dessa problem nu bör tas upp till skyndsam prövning.

Med stöd av det anförda hemställer vi,
att riksdagen måtte

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till riksdagen rörande avdragsrätt vid beskattningen för periodiskt understöd till studerande, samt
2. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående studiekostnadernas behandling i skattehänseende.

Stockholm den 25 januari 1968

Elias Jönsson (fp)
i Ingemarsgården

Ingemar Mundebo (fp)
